

Munkaljungby-Tässjö
Hembygdsförening

*Aron Gren vid sin cykelverkstad. Foto: Eskil Strömme, 1960-tal.
Se vidare Barbro Metalls artikel på sidan 10!*

Medlemsblad nr 21
(2022:2)

Från ordförande

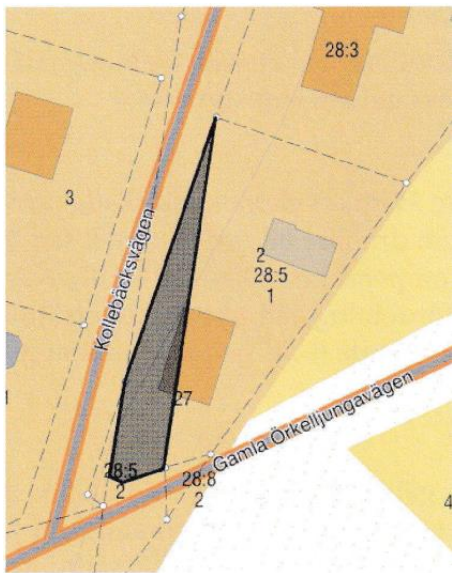
Vi befinner oss ännu i den ljuva sommartiden, men en hösttermin står för dörren och vi i styrelsen känner oss väldigt tillfreds med att vi lyckats locka tre intressanta föredragshållare till oss! En vandring vid Torpet i Stavershult är också inplanerad. Vi kommer även att väcka liv i programpunkten ”Öppet arkiv”, som hålls tre gånger under hösten vid oregelbundna tillfällen och med olika ansvariga. För detaljerna hänvisas till programmet på medlemsbladets mittuppslag.

Vi hoppas att under hösten kunna nyttja det nya församlingshemmet i Munka Ljungby till två av höstens hembygdskvällar. Vi kan dock inte få definitivt besked förrän i slutet av augusti, så vi har reservbokat församlingshemmet i Tåssjö. Håll utkik under föreningsnytt eller på vår hemsida om det skulle bli ändrad lokal.

Våren 2010 flyttades vårt arkiv från ”valvet” i Munka Ljungby bibliotek till vår nuvarande lokal i Möllebackens källare. Vid tillfället katalogiserades samlingarna och en arkivförteckning skapades. Under Barbros och Leifs tid som arkivansvariga, fördes nytt material in i en separat handskriven förteckning. Jag har nu integrerat denna i den digitala versionen som uppdaterats. Tanken är att denna ska finnas tillgänglig som en pdf-fil på vår hemsida. Det kan alltså vara idé att titta i den innan du besöker arkivet. Men det är absolut inget krav! Du är välkommen till arkivet även helt oförberedd!

Mannen bakom polismuséet, Sten Söderlindh, avled den 12 juli. (Se även s. 14) Museikommittén består nu endast av Bengt-Åke på Heagården. Man kan väl säga att de farhågor jag hade när vi tog emot muséet nu har besannats. Vi har behov att ett par personer till kommittén...

Inte heller i detta medlemsblad kan vi lämna någon slutredovisning när det gäller Tryggves dödsbo, men boutredningsmannen har precis meddelat att köparna av Tryggves hus nu formellt ska tillträda den 8 augusti och att vi därefter ganska snart ska kunna genomföra ett arvskifte.

Den lantmåteriförrättning som vi tvingades genomföra, vann laga kraft i början av juli. Den blev förstås avsevärt dyrare än vi hoppats. Vidare ska boutredningsmannen ha sitt arvode. Något ska där väl bli över till oss och det är ju hursomhelst pengar som vi inte ”rår för” utan som vi har helt Trygges välvilja att tacka för.

Trygges fastighet, Munka Ljungby 28:5. Det skuggade området utmärker den vägmark som fastighetsreglerades till fastigheten.

Det finns fortfarande en handfull medlemmar som inte betalt avgiften för verksamhetsåret 2022. Vi skickar med inbetalningskort till dessa med en ödmjuk förhoppning att ni fortfarande vill vara med i föreningen. Samtidigt vill vi meddela att detta är sista påminnelsen och att inga fler utskick kommer att göras om avgiften inte kommer in.

Styrelsen hälsar alla intresserade varmt välkomna till höstens aktiviteter!

Markus, ordf.

Föreningsinfo

Styrelsen till årsmötet 2023
(riktnr. om annat ej anges: 0431)

Ordf.	Markus Persson markus.askarebolet@gmail.com	tel. 43 40 39
V. ordf.	Henrik Nilsson henrik.nilsson3@svenskakyrkan.se	tel. 070 - 424 80 48
Sekr.	Tobias Persson tobias.p@live.se	tel. 0733 - 503 946
Kassör	Christina Eliasson familjen.eliasson@telia.com	tel. 0706 - 179 368
Led.	Birgitta Croon-Jönsson Thord Kristiansson thord.kristiansson@gmail.com Karin Sjöö karin.sjoe@yahoo.se	tel. 070 - 584 13 43 tel. 0763 - 446 689 tel. 076 - 177 43 51
Suppl.	Bengt Bengtsson bengt.ljungagard@telia.com Gustav Pålsson gustav.palsson@live.se	tel. 070 - 524 10 18 tel. 072 - 586 09 10

Ansvarig för hemsidan: Tobias Persson (sekreterare)

Arkivansvarig: Markus Persson (ordf.)

Sammanställande torpskylningsgruppen: Tobias Persson (sekr.)

Redaktör för medlemsbladet: Markus Persson (ordf.)
markus.askarebolet@gmail.com, 0431 - 43 40 39, 070 - 412 35 19

Kommittén för polismuseet:

Bengt-Åke Bengtsson

tel. 43 00 35

Arbetsgruppen för Munka Ljungby-häftet (vilande):

Egon Johnsson

tel. 43 03 93

Jan Larsson

tel. 43 07 26

janlarsson@telia.com

Barbro Metall

tel. 43 17 22

Markus Persson

tel. 43 40 39

markus.askarebolet@gmail.com**Kontaktpersoner för hembygdsskrifterna:**

Egon Johnsson (Munkahäftena)

tel. 43 03 93

Henrik Nilsson (kyrkogårdsvandringarna)

tel. 070 – 424 80 48

henrik.nilsson3@svenskakyrkan.se

Markus Persson (övriga)

tel. 43 40 39

markus.askarebolet@gmail.com

070-412 35 19

<http://www.hembygd.se/munka-ljungby-tassjo>

Medlemsavgiften är 100 kronor för verksamhetsåret 2022.

Vårt plusgiro: 429 52 80–4. Bankgiro: 598 - 9231

Vi vill få in medlemmarnas e-postadresser!

Enklast anmäler du din e-postadress genom att skicka ett mail till sekreteraren:

tobias.p@live.se

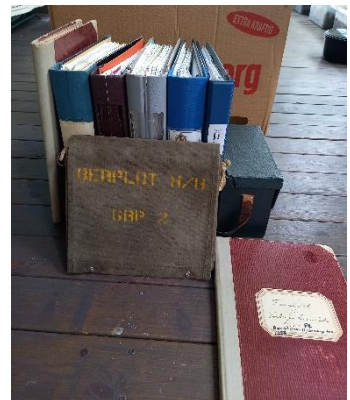
Vid insändande av e-postadress godkännes att denna lagras av föreningen och används för utsändande av föreningsinformation i enlighet med GDPR-lagstiftningen.

Gåva till arkivet

Den 23 juli överlämnade Dave Arehög, Lärkeröd, en låda material från Munka Ljungby hemvärnsområde.

Det rena arkivmaterialet från Munka Ljungby hvo omfattar sju volymer, eller knappt en halv hyllmeter. Ytterligare tre volymer från Tostarps, sedermera Barkåkra -Hjärnarps hvo tillkommer. Utöver detta finns en del instruktionslitteratur och andra pinaler.

T.v. Räkenskapsboken för Munka Ljungby hvo omfattar perioden 1940 – 1999.
T.h. Arkivmaterialet rörande Munka Ljungby hvo med kassaboken för (Tostarps) Barkåkra – Hjärnarps hvo i förgrunden till höger.

Från kyrkogårdsvandringen

Den 9 juni avhölls en liten kyrkogårdsvandring på kyrkogården i Munka Ljungby. Uppslutningen blev något blygsammare (ett 25-tal deltagare) än vi hade hoppats. Det kan ha berott på, dels en miss med annonseringen och dels att det strax före start blåste upp till regn. Den inledande kaffedrickningen (stort tack till Gunilla Carlsson för hennes engagemang!) fick avnjutas i vapenhuset och därefter slapp vi mera regn.

Vandringen inleddes vid Axel Bengtssons och hans föräldrars grav, som hembygdsföreningen tagit vård om. Därefter berättade Barbro Metall om familjerna Metall och Sandberg. Ytterligare en handfull gravplatser i samma kvarter besöktes, så själva vandringen blev inte lång.

Ambitionen är att, liksom efter tidigare kyrkogårdsvandringar, sammanställa ett häfte med information om de gravar som besöktes. Det är också vår förhoppning att en liten kyrkogårdsvandring ska kunna avhållas i Tåssjö till nästa sommar.

T.v. Vandringen inleddes vid Axel Bengtssons grav. T.h. Barbro Metall berättade om familjerna Metall och Sandberg. Foton: Henrik Nilsson.

Program andra halvåret 2022

- Mån 22/8** Öppet arkiv 16.00 – 17.30. Ansvarig: Christina 0706 - 179 368
- Sön 18/9** Vandring vid Torpet i Stavershult. Samling för samåkning vid Lärkevallen (Lärkeröds IP) 9.00. Vandringen startar 9.30 hos Lasse och Ann-Christin Larsson, Torpavägen 74.
Vandringsansvarig: Markus 070-412 35 19
- Lör 24/9** Öppet arkiv 14.00 – 16.00. Ansvarig: Barbro 0702-13 22 95 eller 43 17 22 (hem).
- Mån 17/10** Hembygdskväll i Munka Ljungby 18.30. Carl-Erik Lundblad berättar om bygdens dialekt och ortnamn.
- Mån 24/10** Öppet arkiv 10.00 – 12.00. Ansvarig: Markus 070 – 412 35 19 (Reserv: Tobias 0733 – 503 946)
- Mån 14/11** Hembygdskväll i Tåssjö 18.30. Johan Brinck berättar om "Ängelholmsbygdens kvarnar – och annan vattenhistoria!".
- Mån 5/12** Hembygdskväll i Munka Ljungby 18.30. Hans-Åke Jönsson berättar om Pyttebanan.

Lokaler vid hembygdskvällarna är församlingshemmen i Munka Ljungby respektive Tåssjö.

OBS! Vi räknar med att få nyttja nya församlingshemmet i Munka Ljungby vid hembygdskvällarna där, men definitivt besked ges inte förrän omkring den 1/9. Församlingshemmet i Tåssjö kommer att finnas tillgängligt som reserv.

På besök i Kristineberg

Monica Svensson hade berättat om den jordkällare med överbyggt loft som finns i trädgården till Kristinebergs f.d. skola. En intressant byggnad med ett årtal inhugget i en av stenarna intill dörren. Den 17 juni (som råkade vara Monicas födelsedag) gjorde ordförande och vice ordförande en avstickare för att betitta byggnaden. Vi fick en rundvisning såväl inomhus som utomhus. Jordkällaren är idag försedd med bord och stolar och är behaglig att sitta i när sommaren är som hetast.

Monica och Bertil Svensson vid jordkällaren. Foto: Henrik Nilsson.

Årtalet 1889 är inhugget i en sten invid dörren. Foto: Henrik Nilsson.

Cykelmakare Aron Gren

När jag deltog i hembygdsföreningens vandring i april 2018, hade jag plockat fram mina anteckningar från sommaren 1966, då jag var hemma i Munka och talade med en del äldre personer. I huset Møllegatan 18 bodde och verkade då cykelmakare Aron Gren, som jag besökte.

Aron Gren berättar:

"Jag är född 1896 i det huset jag bor i nu. Det köpte far när han skulle gifta sig. Min far och farfar var smeder, och själv lärde jag till smed av far. Vår smedja låg på andra sidan vägen. Där var bostad i halva huset och smedja i den andra halvan. Det var fars hem.

I slutet av 1890-talet köpte far färgeriet, det är det huset jag nu har cykelverkstad i. Huset var längre då. Han hade inte färgeriet så länge, för det gick inte bra. Folk köpte mer och mer färdigt tyg och vävde inte själv. Då gjorde han om färgeriet till kalkstamp 1904. Det fanns flera småindustrier vid sekelskiftet: smedjor, kalkstammar, färgerier.

1904 blev järnvägen Ängelholm - Östra Ljungby klar. Då byggdes det många nya hus och folkmängden ökade.

Vi hade både smedja och kalkstamp. Stampen skötte sig själv, vi fick bara gå och titta till den. Det var ju inte så långt mellan smedjan och stampen.

Kalksten kom med järnväg från Sindorsfabrikerna i Helsingborg, det var väl limhamnskalk. Från järnvägen och hit körde en åkare med det. Här var två åkare på den tiden, Malmström och Nilsson. De körde med häst och vagn.

Vi slog först vatten på kalkstenen så det blev mjölkalk och sen fick den svalna. Sen la vi den i ett kar, som gick runt och stampades med två stammar, det gick med vattenkraft. Efter 4-5 timmar var det färdigt. Då skulle kalken vara som en seg gröt. Mot slutet fick man passa den så att den inte klumpade sig, och så den var lagom fuktig. Kalken lagrades i en jordkällare, så den höll fukten. Målare och byggmästare kom och köpte av oss.

Målarna slammade upp kalken i vatten och målade inner- och ytterväggar med den. Byggmästarna använde den att mura med. Det blev starkt men dyrt, så det var bara när det skulle vara riktigt fint. När August Persson byggde elevhemmet på folkhögskolan, fick han kalken härifrån. Det gick mer åt än han beräknat.

Vi fick stampa när det var vatten i ån. Det berodde på när Rössjöholms kvarn släppte vattnet, möllaren där var anställd av Rössjöholms gård. Möllaren släppte bara igenom så mycket vatten som han behövde för malning, sen stängde han och sparade till nästa gång han behövde mala. Utmed hela Rössjöholmsån låg det kvarnar och småindustrier, som var beroende av vattnet.

Frans G. Bengtssons far var förvaltare på Rössjöholms gård, honom fick man hålla sig väl med. Kvarnägarna längs ån bjöd ut honom då och då. Då skickade han ett lass till malning i Rössjöholm så vattnet släpptes på. Ibland kom de till Munka från Höja för att mala, för där hade de bara värmölla.

Smedjan revs 1919. Husen var dåliga och de lönade sig inte att reparera. Det var dåliga tider efter första världskriget. Vi hade smedja här sen efter 1919. En tid hade vi både smedja och kalkstamp här. Stampen slutade inte förrän 1944. Då var vattenhjulet så dåligt, att det lönade sig inte att laga. Sen 1944 har här bara varit cykelverkstad. De stora riktigt gamla cyklarna har jag aldrig lagat, men jag såg sådana som påg."

Aron Gren var inte gift och hade inga barn vad jag vet.¹ Han dog 1984 och ligger begravd tillsammans med sina föräldrar, Johan och Augusta, på Munka-Ljungby kyrkogård.

¹ Aron Grens enda legala arvinge var systemen Johanna Hansson. Genom testamente tillföll arvet hennes son Börje V. Hansson och hans hustru Gerd. Makarna ägde fastigheten Möllegatan 18 ännu vid tiden för Börjes bortgång 2010, men den har därefter sålts och gått ur familjen.

Möllegatan 18, bostadshuset. Kupan på taket fanns inte på Arons tid. Foto: Barbro Metall i april 2018.

Cykelverkstaden, t.v. från trädgårdssidan och t.h. från åsidan. Träbron som Aron står på på bilden på medlemsbladets framsida finns inte längre kvar. Tomten på baksidan av boningshuset sluttar rejält ner mot Rössjöholmsån, som en gång gav kraft åt färgeri, stamp och smedja. Foto: Barbro Metall i april 2018.

Numera ägs Möllegatan 18 av Anna Olsson och Thomas Troedsson. Tack till Anna, som jag träffade dagen efter vandringen och som gav mig lov att fotografera boningshuset och det hus på tomten som en gång var färgeri, kalkstamp, smedja och cykelverkstad.

Maj 2018

Barbro Metall

Ett par bilder till från Møllegatan 18 finns i föreningens arkiv. På bilden ovan, sannolikt från 1920-talet, står Aron Grens far Johan till vänster. Johan Gren var född i Munka Ljungby den 10/12 1866 och avled den 1/3 1953. Hans hustru hette Augusta f. Jönsson. Hon var född den 13/10 1870 i Tåstarp och avled efter endast fem års äktenskap den 22/3 1900.

Mannen till höger är okänd. Troligtvis är han ägare till bilen på bilden och i så fall en besökare från Halland, med tanke på registreringsnumret "N 2064"

Johan Gren och sonen Aron.

In memoriam

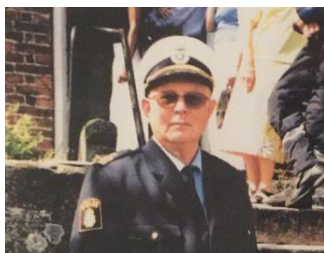
Ännu en av föreningens verkliga veteraner har lämnat oss. Den 22 april avled Gösta Jansson, Ängelholm och Brogården. Han var född 1925 i Tåssjö och var son till sågeriarbetaren Erik Julius Jansson och Emma Teresia Ingeborg Schrewelius i Lugnet. Redan 1927 gick flytten till Brogården. Familjen flyttade in efter förre arrendatorn Joel Casimir Bengtsson (Trygve Bengtssons far) och där skulle de sedan komma att stanna. Gösta var en, av säkert ganska få

barn i Tåssjö, som fick möjlighet till utbildning efter folkskolan. Han skrevs in i samrealskolan i Ängelholm hösten 1937.

Han gifte sig 1958 med Ingrid Schultz från Torvgårda och familjen bosatte sig i Ängelholm. Men kontakten med Brogården behölls. Föräldrarna var bosatta där ännu vid faderns död 1974 och därefter, tills för ett tiotal år sedan, har familjen nyttjat stället som bostad främst under sommartid. Åtskilliga friluftsgudstjänster har avhållits i Brogårdens trädgård genom åren.

Gösta och Ingrid har varit mycket trogna och flitiga deltagare i föreningens aktiviteter alltsedan starten 1988.

Foto: Assar Ström. Bilden tagen vid en friluftsgudstjänst i Brogården den 14/8 2006.

Den 12 juli avled förre polisinspektören Sten Söderlindh, Ängelholm. Han var född 1936 i Kristianstad, blev polisinspektör i Ängelholm 1969 och familjen slog sig ner i Munka Ljungby i början av 1970-talet.

Sten var mannen bakom Ängelholms polismuseum, som invigdes redan 1971 av dåvarande rikspolischef

Carl Persson. Samlingarna flyttades 2004 till Heagården och 2014 överlät Sten dem till Munka Ljungby – Tåssjö hembygdsförening. Med anledning av detta utnämndes han till hedersmedlem/ständig medlem i föreningen och han är faktiskt den ende i föreningens historia som åtnjutit denna status.

Sten Söderlindh var också mannen bakom motocrossklubben MK Stencrossarna. Han fick som polisinspektör i början av 1970-talet emellanåt klagomål om ”motorburen ungdoms” buskörning med mopeder. Han fann då att ungdomarna på ett ställe i Munka Ljungby ägnade sig åt ganska farlig terrängkörning med sina mopeder och han undersökte då möjligheten att denna verksamhet skulle kunna ske under säkrare former. Det ledde till att Gunnar Hansson i Hillarp upplät sitt nedlagda grustag för iordningställande av en riktig bana. Klubben MK Stencrossarna bildades formellt den 1/1 1977.

Natten mot den 12 juli gick Carl-Gustaf ”K-G” Edhardt, Hillarp, ur tiden efter en längre tids ohälsa. Han skulle den 4 augusti ha fyllt 80 år.

K-G var född i Malmö, men uppväxten skedde huvudsakligen i Stockholm. Som ung gick han till sjöss och arbetade på Svenska Amerikalinjens fartyg, något som han med stolthet gärna nämnde. Han var i det senare yrkeslivet främst verksam som journalist, författare och fotograf, inte minst som naturfotograf. Han medverkade också i flera årgångar av ”Ängelholm – en hembygdsbok”. Som journalist jobbade han länge för den kristna tidningen Dagen. Ett tiotal år före pensioneringen sadlade han om och blev kyrkogårdsarbetare, först i Munka Ljungby och sedan som kyrkvaktmästare i

Tåssjö. Med sin journalistiska bakgrund var han en given medarbetare när det gällde produktionen av Församlingsbladet. Han var också ledamot av kyrkofullmäktige.

K-G behöll sin ungdomliga spänst i det längsta. Han var en sann 1950-talsnostalgiker med James Dean som den främsta idolen.

Foto: Henrik Nilsson.

Att komma ihåg!

Vi hoppas kunna använda nya församlingshemmet i Munka Ljungby till hembygdskvällarna den 17/10 och den 5/12. Vi får dock inte definitivt besked förrän omkring den 1/9. Tåssjö församlingshem är reservlokal. Se annons under föreningsnytt dagen innan aktiviteten för säkert besked!

Inbetalningskort medföljer till medlemmar som ännu ej betalt sin medlemsavgift. OBS! Detta är sista utskicket om betalning ej sker!

Nästa medlemsblad beräknas utkomma i december.

Välkomna till våra aktiviteter!